

UNIUNEA EUROPEANĂ

RÖVID ÖSSZEFOGLALÓ

A harmadik értékelő jelentés az Európai Beruházási és Projektek Minisztériuma és a Nemzeti Munkaügyi és Szociális Védelmi Tudományos Kutatóintézet (Lider) és az S.C. ERNST&YOUNG SRL (társult) által létrehozott társulás között létrejött "A Versenyképességi Operatív Program 2014-2020 értékelési tervének végrehajtása, 1. tétel: A Versenyképességi Operatív Program (POC) beavatkozásainak értékelése a kutatás, fejlesztés és innováció területén" (Program) című szerződés keretében készült, a "A Versenyképességi Operatív Program 2014-2020 értékelési tervének végrehajtása" című projekt keretében megvalósított szerződés. A jelentés a 2022 novembere és 2023 augusztusa között elvégzett harmadik értékelési gyakorlat megállapításait mutatja be a 2014-2020-as Versenyképességi Operatív Program (POC) által finanszírozott, a gazdasági versenyképességet és a vállalkozásfejlesztést támogató kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (CDI) területén megvalósuló beavatkozásokról.

A kutatásra, technológiai fejlesztésre és innovációra irányuló beavatkozások közvetlenül hozzájárulnak a Nemzeti kutatási, fejlesztési és innovációs stratégia 2014-2020 végrehajtásához, és támogatják a 2014-2020-as partnerségi megállapodást, különösen azáltal, hogy közvetlenül hozzájárulnak a "Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció fejlesztése" célkitűzés eléréséhez.

Az értékelési módszertan az elemzési típusok széles körét alkalmazta, beleértve az elméletalapú értékelést és a kontrafaktuális hatásvizsgálatot, beleértve a regionális különbségek közötti eltérések módszerét.

Összességében a **Versenyképességi Operatív Program (POC) válaszolt a nemzeti szintű gazdasági versenyképesség alacsony szintjével kapcsolatos igényekre és kihívásokra, biztosítva a program relevanciáját a 2014-2020-as időszak gazdasági és kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (CDI) kontextusában**, annak ellenére, hogy a kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (CDI)-rendszer fejlődésére és teljesítményére vonatkozó releváns mutatók tekintetében szerény előrelépés történt. **A beavatkozások hatása általában pozitív volt**, a végrehajtott beruházások egyes esetekben hozzájárultak a mutatók csökkenésének megállításához, más esetekben pedig azok fenntartásához vagy kismértékű növeléséhez.

A jelenlegi értékelés eredményei nagyrészt megerősítették a korábbi, 2020-ban és 2022-ben végzett értékelések eredményeit, néhány esetben néhány új szempontot is részletezve. Ezek az eredmények hangsúlyozták, hogy a program megtervezésekor előirányzott változás nagymértékben megvalósult, és a beavatkozások megfelelően igazodtak a megállapított igényekhez. Úgy véljük, hogy **az elért pozitív hatások jelentősebbek lettek volna, ha bizonyos kontextuális tényezők kedvezőbbek lettek volna** (a kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (CDI)-rendszer finanszírozásának intenzitása a tervezettnél megfelelően alakult volna, a jogszabályi és intézményi keret stabilabb és kiszámíthatóbb lett volna, a gazdasági fejleményeket nem befolyásolta volna negatívan a COVID-19 válság és az ukrán háborús válság).

A tudományos kapacitás növelését célzó beavatkozások az intelligens szakosodás és az egészségügy területén sikeresnek bizonyultak, támogatva az új kutatók felvételét és növelve a javított kutatási infrastruktúrákban dolgozó kutatók számát. A kedvezményezett szervezetek javulást tapasztaltak az innovációs kapacitásban, új tevékenységek és/vagy kutatási irányok kialakításában és a humán tőke fejlesztésében, és a pozitív hatások a Versenyképességi Operatív Program (POC)-nak is köszönhetőek voltak.

A 2014-2023 közötti időszakban Románia részvétele az uniós kutatásban nőtt a 2007-2013 közötti időszakhoz képest. Az uniós kutatásban való részvétel növelésére finanszírozott beavatkozások hozzájárultak az uniós programokban, például **a Horizont 2020-ban vagy más nemzetközi programokban való romániai részvétel növekedéséhez**. A külföldi kutatók támogatásával megteremtődtek a szükséges előfeltételek a kedvezményezett szervezetek kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (CDI)-kapacitásának megerősítéséhez.

A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (CDI)-be történő magánbefektetések növelését célzó beavatkozások **pozitív hatással voltak a kutatást-fejlesztést (CD) végző vállalatokra**. Az értékelési

UNIUNEA EUROPEANĂ

eredmények pozitív hatást mutattak a kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (CDI)-re fordított magánkiadások növekedésére egy évvel a beavatkozást követően. Bár **összességében szerény volt, a tőkekiadások növekedése szinte kizárólag a program beavatkozásainak volt köszönhető.**

Az állami kutatási környezet és a magánszektor közötti tudás, technológia és kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (CDI) készségekkel rendelkező személyzet kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (CDI) transzferének növelésére irányuló Versenyképességi Operatív Program (POC)-beavatkozások esetében a programmutatók alakulásának elemzése azt mutatja, hogy a 2023-as célok eléréséhez való hozzájárulás jelentős, a **kutatóintézetekkel együttműködő vállalatok számának alakulására gyakorolt hatás igen nagy**, és ez a mutató jelentősen meghaladta a kitűzött célt. A **Versenyképességi Operatív Program (POC) pozitívan járult hozzá az új termékek piacra viteléhez támogatott vagy támogatásban részesülő vállalatok számának növekedéséhez is.** A projektek új szabadalmi bejelentésekhez és a köz- és magánszféra közös publikációihoz is vezettek.

A Versenyképességi Operatív Program (POC)-támogatás alapvető fontosságú a romániai kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (CDI) területén, mivel az állami költségvetésből erre a területre szánt pénzügyi keret igen csekély. Ez volt a meghatározó oka néhány sikeres projekt megvalósításának is, e program nélkül a kutatásra szánt tevékenységek a piaci igényekhez képest jelentéktelenek lettek volna, így mind a kutató-fejlesztési (CD) szervezetek, mind a vállalatok részesülhettek a sikeres finanszírozásból.

A Versenyképességi Operatív Program (POC)-nak tulajdonított regisztrált hatások fenntarthatóak lehetnek. A hatások fenntarthatóságát a kutatás-ipari partnerséget támogató jövőbeli politikáknak és programoknak, a finanszírozás kiszámíthatóságának, a jogi, intézményi és adózási keret stabilitásának és kiszámíthatóságának, valamint néhány globális fejleménynek, például a digitalizáció növekvő hatásának is támogatnia kell.

Az értékelés megállapításai alapján **ajánlásokat fogalmaztak meg, amelyek elsősorban a Kutatási, Innovációs és Digitalizálási Minisztériumnak és a programirányító hatóságnak szólnak: A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (CDI) finanszírozási intenzitásának növelése** a magánszektor mérsékelten kedvező fejlődésének megerősítése és ösztönzése, valamint a közszféra fejlesztéseinek támogatása érdekében, a vállalt stratégiai célkitűzésekhez **kapcsolódó jogi és intézményi keret stabilitásának biztosítása**, hogy a projektek végrehajtása kiszámítható legyen, valamint az **intelligens szakosodás területeire szakosodott emberi erőforrások biztosítása**, továbbá a fejlett infrastruktúrákkal dolgozó kutatók készségeinek és magas szintű szakosodásának fejlesztéséhez szükséges finanszírozási források biztosítása.

A végrehajtási stratégia javítására vonatkozó ajánlások elsősorban a projektértékelési és szerződéskötési időszakok lerövidítésére, az értékeléshez és szerződéskötéshez szükséges források biztosítására, az intézményi körfolyamatok racionalizálására, a projektvégrehajtás maximális időtartamának növelésére, a kedvezményezettek számára szervezett kommunikációs és tájékoztatói foglalkozások fokozására, valamint a pályázati határidők és az értékelési-szerződéskötési-visszatérítési határidők stabilitásának és kiszámíthatóságának növelésére irányulnak.

A nyomon követési eljárások javítására vonatkozó ajánlások a bürokrácia csökkentésére, a szükséges kísérő dokumentumok egyszerűsítésére, a MySMIS platform fejlesztésére és a program kedvezményezettjei, valamint a technikai és pénzügyi nyomon követést végző személyek közötti kommunikáció megkönnyítésére, a MySMIS platform funkcióinak, az információk hozzáférhetőségének és az információk érvényesítési mechanizmusainak javítására irányulnak, a Kutatási IO negyedéves monitoringjelentéseinek kiegészítése a támogatási kérelmek benyújtásától a projektek szerződéskötéséig tartó időtartamra, valamint a projektek végrehajtási időszakának meghosszabbítására vonatkozó kérdésekkel, a visszatérítési kérelmekhez szükséges pontosítások számának csökkentése, a szabályok változásának elkerülése a projektek végrehajtása során vagy akár a projektek benyújtása és a szerződéskötés között, a tevékenységek jelentésének egyszerűsítése.

A projektek pénzügyi körforgásának javítására vonatkozó ajánlások elsősorban a kedvezményezetteknek történő kifizetések visszatérítési/elszámolási folyamatának és a kedvezményezettekkel a kiadások támogathatóságáról folytatott kommunikációnak az egyszerűsítésére, a kkv-k számára a közbeszerzés jogi keretének egyszerűsítésére, a kért pontosítások számának és feldolgozási idejének csökkentésére irányulnak. Pénzügyi szempontból is ajánlott piacelemzéseket végezni a pénzügyi eszközök létrehozása vagy a meglévők regionális szintű megerősítése céljából, hogy megkönnyítsék a kedvezményezett

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

szervezetek, különösen a kkv-k hozzáférését az európai finanszírozású projektekhez, és hogy megerősítsék a kedvezményezettek kapacitását, hogy minél több projektet nyújtsanak be az operatív program keretében. Végül, de nem utolsósorban a társfinanszírozást támogató bankhitelekhez való hozzáférés megkönnyítése, valamint a kutatás-fejlesztést végző vállalatoknak nyújtott adókedvezmények hozzájárulhatnak az ilyen projektek végrehajtásának javításához.